

Christelijke gereformeerde zorg over vrijgemaakte preken

Veertig christelijke gereformeerde dominees hebben een brief gestuurd naar hun deputaatschap Eenheid van gereformeerde belijders in Nederland. Vooralsnog zien ze een vereniging met de Gereformeerde Kerken in Nederland niet zitten. Laat er op papier overeenstemming zijn over de 'toe-eigening van het heil', in de praktijk van de vrijgemaakte preken fungeert deze notie niet of nauwelijks. De gemeentebeschouwing is veel te optimistisch, de exegese - met een enkele uitzondering - onder de maat. Ook lengte en taalgebruik roepen weerstand op. Vaak te kort en te populair. Dat zijn zo'n beetje de conclusies uit een analyse van een jaargang preken uit de serie 'Waarheid en recht' (57^e jaargang, 2001).

'Vooralsnog onmogelijk'

Deze geluiden zijn niet nieuw. In de Kroniek van januari jl. memoreerde ik al soortgelijke kritiek vanuit de zogenaamde 'Noorderkring'. Het 'bevindelijk' element wordt gemist, de noodzaak van de wedergeboorte en het werk van de Heilige Geest komen eveneens aandacht tekort. De geluiden zijn dus bekend. Opvallend is alleen dit keer dat een veertigtal predikanten zich met een gemeenschappelijke brief tot hun deputaten wendt, duidelijk met de bedoeling het toenaderingsproces af te remmen. En misschien is 'afremmen' nog te zwak uitgedrukt. De broeders achten een kerkelijke vereniging vooralsnog *onmogelijk* (zie ND en RD van 17 januari 2003).

Terecht is gewezen op het onkerkelijke element in deze aanpak (P.A. Bergwerff in ND van 18 januari 2003). Officieel zoeken de Christelijke Gereformeerde Kerken - al is het met voorzichtigheid - toenadering tot de Gereformeerde Kerken in Nederland. Waarom deze stille (maar uitgelekte) poging om zand in de machine te strooien? Waarom ook niet met de plaatselijke gemeenten en collega's openlijk de confrontatie aangaan?

Van mijn kant voeg ik er nog een vraag aan toe. Was het startpunt al niet vertroebeld door een zeker wantrouwen? Dat de wederzijds aanvaarde nota over de toe-eigening van het heil in de vrijgemaakte preekpraktijk niet zou doorwerken, vreesden de broeders bij voorbaat al, schrijven zij. Maar het resultaat was nog erger dan zij verwacht hadden. Als je insteek zo negatief is, dan word je daarin al gauw bevestigd. Geef je de ander nog wel een eerlijke kans?

'Geen pertinente afwijking van Schrift en confessie'

Hoe dan ook, de predikanten schrijven 'te moeten berichten dat wij ernstig bezwaar hebben tegen een voortgaan op de ingeslagen weg'. En waarom? Omdat men ook in eigen kerkgemeenschap soortgelijke feilen aantreft als men in de vrijgemaakte preken signaleert. Men erkent het met schaamte. De geschetste

problemen zouden 'alleen maar groter worden als het zou komen tot een vereniging van beide kerken'. Tegelijk constateren de broeders in de vrijgemaakte preken geen pertinente afwijkingen van Schrift en confessie. Wel aarzelen ze of de confessie steeds voluit aan de orde komt. Mijn vraag aan de broeders is: mogen de spanningen in eigen kerkgemeenschap een reden zijn om de kerkelijke toenadering te frustreren, wanneer er eenheid in belijden is? Ik begrijp best dat de interne spanningen reden geven tot uiterste behoedzaamheid. Ook dat dit gevolgen heeft voor het tempo. Maar bij eenheid in belijden zal uiteindelijk kerkelijke eenheid - mogelijk eerst als federatie - toch principieel de doelstelling moeten zijn. De broeders menen toch wel wat ze zelf schrijven: 'Ook onder ons wordt gebeden om de eenheid van hen die bijeen horen?'

Belijden en beleven

Jawel, zullen de briefschrijvers zeggen. Maar belijden moet ook beleven zijn. En daar merken wij in de vrijgemaakte preken niet veel van. Daarover kun je met elkaar in discussie treden. Vrijgemaakt gereformeerde preken zijn allerminst boven kritiek verheven. Wanneer de broeders de zaak van de toe-eigening van het heil in onze prediking te weinig aan de orde vinden komen, moet dat op z'n minst bespreekbaar zijn. Het mag bij ons ook best tot zelfbeproeving leiden. Alleen, wanneer de gemeenschappelijke belijdenis het uitgangspunt is, laat dan niet de eigen beleving van dat belijden de maatstaf worden om de ander kerkelijk te aanvaarden. De 'bevindelijke' beleving van het gereformeerd belijden heeft niet het alleenrecht, ook niet van het gereformeerd belijden in (o.a.) zondag 23 HC. En ook wan-

Kroniek

H.J.C.C.J. Wilschut

neer je de gemeente principieel als vergadering van gelovigen benadert, fungeert de prediking als bediening van de sleutelmacht naar zondag 31 HC. Het bevel tot geloof en bekering klinkt. Evenals de waarschuwing aan het adres van ieder die de belofte van het Evangelie verwerpt. Zowel het bevel als de waar-

schuwing krijgen juist een extra klem. Ongeloof heeft geen wettige plaats in het huis van God, waar het geloof de huisregel is. Als wij elkaar pas kunnen vinden wanneer de klokken van onze beleving gelijk lopen, dan kunnen wij nog lang wachten, vrees ik. Maar als wij werkelijk met elkaar staan voor het gereformeerd

belijden, dan zullen wij samen verder moeten. Ondanks accentverschillen, maar één in de Here. Vanuit die eenheid zullen we dan met elkaar in gesprek moeten blijven. Om samen steeds meer naar de Here toe te groeien in geloof en in liefde.